

**Τα «Πλαίσια
Προσόντων»
με λίγα λόγια...**

Εισαγωγή

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) και κατ' επέκταση τα Εθνικά Πλαίσια Προσόντων εντάσσονται σε μια συνολικότερη δέσμη πολιτικών που προωθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με στόχο την ενίσχυση της κινητικότητας σπουδαστών και εργαζομένων καθώς και της δια βίου μάθησης, στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Εντατική διακρατική συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερομένων μερών έχει οδηγήσει την τελευταία δεκαετία στην ανάπτυξη ενός ευρέως φάσματος μηχανισμών και εργαλείων, τα οποία με βασική προϋπόθεση την προώθηση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και της διαφάνειας των τίτλων σπουδών που χορηγούνται στις χώρες της ΕΕ, έχουν δημιουργήσει ένα πραγματικά ευρωπαϊκό πεδίο στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF), θεσπίστηκε με την Σύσταση της 23ης Απριλίου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου το 2008 και αποτελεί το σημαντικότερο από τα εργαλεία αυτά.¹

Στην ίδια Σύσταση προτείνεται στα κράτη μέλη να συσχετίσουν/αντιστοιχήσουν τους Τίτλους/Προσόντα² (Qualifications) που απονέμουν, με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο, αλλά και να αναπτύξουν Εθνικά Πλαίσια Προσόντων σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική τους νομοθεσία και πρακτική.³

Στην χώρα μας το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (ΕΠΠ) θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά με τον Νόμο 3879/2010 και καθιερώθηκε επίσημα με τον Νόμο 4763(ΦΕΚ 254/Α' /21.12.2020) ο οποίος με μια σειρά διατάξεων καθορίζει το τρόπο ανάπτυξης και λειτουργίας του Πλαισίου. Υπεύθυνος φορέας για την ανάπτυξη και λειτουργία του Πλαισίου έχει ορισθεί με νόμο ο Εθνικός Οργανισμός, Πιστοποίησης Προσόντων & Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων.

1. Στα ευρωπαϊκά εργαλεία ενίσχυσης της κινητικότητας συμπεριλαμβάνονται το EUROPASS, EQAVET, ECVET, Euroguidance

2. Ο όρος Προσόντα (Qualifications) αναφέρεται σε οποιοδήποτε επίσημο τίτλο (π.χ. Πιστοποιητικό, Βεβαίωση, Απολυτήριο, Δίπλωμα, Πτυχίο) χορηγείται από έναν εξουσιοδοτημένο φορέα πιστοποίησης και βεβαιώνει ότι ο κάτοχος του τίτλου διαθέτει τις απαιτούμενες για την απόκτηση του γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες

3. Για την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ψηφίζει τον Μάιο του 2017 την αναθεώρηση της Σύστασης του 2008 θέτοντας υπό την δικαιοδοσία του επιπλέον τομείς και αρμοδιότητες.

Τι είναι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων;

Τα ευρωπαϊκά συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης χαρακτηρίζονται από σημαντικές διαφορές μεταξύ τους οι οποίες σε μεγάλο βαθμό αντανακλούν εθνικές παραδόσεις και πρακτικές. Πολύ συχνά οι διαφορές αυτές δημιουργούν σημαντική δυσκολία στο να αξιολογηθεί σωστά τι μπορεί να γνωρίζει ο κάτοχος ενός Τίτλου/Προσόντος που έχει χορηγηθεί σε άλλη χώρα, γεγονός που μπορεί να μειώσει την αξία των Προσόντων αυτών.

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων μέσα από ένα σύνολο κοινών αρχών, κριτηρίων και διαδικασιών παρέχει ένα ενιαίο πλαίσιο αναφοράς με βάση το οποίο Τίτλοι/Προσόντα που έχουν αποκτηθεί σε διαφορετικές χώρες να μπορούν να ταξινομηθούν, να συγκριθούν μεταξύ τους και να αντιστοιχηθούν. Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο λειτουργεί ουσιαστικά ως ένα Μετα-πλαίσιο (Meta-framework, ή ως μια γέφυρα μεταξύ των συστημάτων πιστοποίησης των διαφόρων χωρών, ώστε οι Τίτλοι/Προσόντα που αυτές χορηγούν να είναι περισσότερο διαφανή, αναγνωρίσιμα και κατανοητά στους εργοδότες, στους εργαζόμενους και κατά κύριο λόγο στους σπουδαστές.

Με αυτό τον τρόπο, το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο υποστηρίζει τη διασυνοριακή κινητικότητα σπουδαστών και εργαζομένων και προωθεί τη δια βίου μάθηση και επαγγελματική εξέλιξη σε όλη την Ευρώπη.

Μαθησιακά Αποτελέσματα: η βασική αρχή των Πλαισίων

Παραδοσιακά οι Τίτλοι/Προσόντα παρέχουν πληροφορίες για την διάρκεια της μάθησης, τον φορέα απονομής, το πρόγραμμα σπουδών, το χώρο και τη μέθοδο διδασκαλίας, τις «εισροές» δηλαδή του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η πληροφόρηση για το τι αναμένεται από τον κάτοχο ενός Προσόντος να γνωρίζει, να κατανοεί και είναι ικανός να εφαρμόσει είναι λιγότερο συνήθης και σαφής.

Η πληροφόρηση αυτή δίνεται μέσω της προώθησης από το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο, της προσέγγισης των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, ως βασικής συνιστώσας για την ένταξη των Προσόντων στα Πλαίσια.

Ως μαθησιακό αποτέλεσμα, ορίζεται το προσδοκώμενο αποτέλεσμα της μάθησης, ανεξαρτήτως του τρόπου που αυτή έχει αποκτηθεί (τυπική, μη τυπική, άτυπη μάθηση) και αναφέρεται στις γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες τις οποίες ένας εκπαιδευόμενος αναμένεται να γνωρίζει, να κατανοεί και να είναι ικανός να κάνει μετά την επιτυχή ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας.

Η μετατόπιση των εκπαιδευτικών συστημάτων προς το μαθησιακό αποτέλεσμα («εκκρόη»), είναι μια σημαντική αλλαγή στην τρέχουσα εκπαιδευτική πρακτική πολλών χωρών της Ευρώπης, μεταξύ αυτών και της χώρας μας. Ο προσδιορισμός, εκ των προτέρων του επιδιωκόμενου αποτελέσματος «απελευθερώνει», όπως υποστηρίζεται, τις εισροές της εκπαίδευσης και καθιστά ταυτόχρονα περισσότερο ασφαλές και αξιόπιστο μετρήσιμο το αποτέλεσμα μιας μαθησιακής διαδικασίας.

Τα Μαθησιακά Αποτελέσματα παρέχουν ένα κοινό εννοιολογικό πλαίσιο ώστε διαφορετικές μορφές μάθησης (στο σχολείο, στην εργασία, στην κοινωνία) ή μάθηση που έχει επιτευχθεί σε διαφορετικές χώρες να μπορεί να αποτιμηθεί και να ενταχθεί. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνονται οι Ευρωπαίοι πολίτες στην αναζήτηση των μαθησιακών και επαγγελματικών τους επιλογών.

Κοινοί Περιγραφικοί Δείκτες: το κεντρικό σημείο των Πλαισίων

Η Ελλάδα όπως και οι περισσότερες χώρες έχουν υιοθετήσει την οκτάβαθμη κλίμακα επιπέδων του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων. Τα επίπεδα προσδιορίζονται από τους «Περιγραφικούς Δείκτες» οι οποίοι περιγράφουν/ορίζουν το εύρος των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, δηλαδή τα Μαθησιακά Αποτελέσματα που ο κάτοχος ενός Προσόντος σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο πρέπει να διαθέτει. Η διάσταση του «Επιπέδου» αναφέρεται στην πολυπλοκότητα των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων, η οποία αυξάνει όσο ανεβαίνει το επίπεδο. Για παράδειγμα, το επίπεδο της ικανότητας για ανάπτυξη πρωτοβουλίας που αναμένεται από τον κάτοχο ενός Προσόντος στο επίπεδο 7 (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης) είναι πολύ μεγαλύτερο από την ικανότητα για πρωτοβουλία που αναμένεται από τον κάτοχο ενός Προσόντος στο επίπεδο 2 (Απολυτήριο Γυμνασίου).

Οι Περιγραφικοί Δείκτες αναδεικνύονται σε κεντρικό σημείο της δομής των Πλαισίων και αποτελούν μαζί με τα Επίπεδα τον μηχανισμό για την αντιστοίχιση των Εθνικών Πλαισίων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων. Οι Περιγραφικοί Δείκτες είναι σχετικά σύντομοι, γενικοί στην περιγραφή και χωρίς καμία αναφορά σε κάποιο συγκεκριμένο πεδίο μάθησης (π.χ. διοίκηση, οικονομία).

Για την κατάταξη των Προσόντων στα επίπεδα του Ελληνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΠ) αλλά και τη σύγκριση των Προσόντων μεταξύ τους έχει αναπτυχθεί ένα επιπλέον εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο, οι Τύποι προσόντων. Η χρήση των Τύπων Προσόντων διευκολύνει την κατηγοριοποίηση των Προσόντων, τα οποία κατατάσσονται στο ίδιο επίπεδο αλλά διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Για παράδειγμα, το Δίπλωμα Ι.Ε.Κ. και το Πτυχίο Ειδικότητας του Μεταλλουργικού Έτους-Τάξης Μαθητείας των ΕΠΑ.Λ. αν και εντάσσονται στο ίδιο επίπεδο (Επίπεδο 5 του Ελληνικού Πλαισίου Προσόντων) ανήκουν σε διαφορετικούς Τύπους Προσόντων. Οι Τύποι αντιπροσωπεύουν ομάδες/κατηγορίες τίτλων, οι οποίες είναι γνωστές στην ελληνική κοινωνία. Παρότι δε, η έννοια του τύπου θεωρείται καινούργια, βασίζεται στην παραδοσιακή αντίληψη και πρακτική της ομαδοποίησης/κατηγοριοποίησης των διαφόρων τίτλων για τις ανάγκες σχεδιασμού και υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Οι Περιγραφικοί Δείκτες σε συνδυασμό με τους Τύπους Προσόντων σχηματίζουν ένα ιδιαίτερα ευέλικτο μηχανισμό ταξινόμησης και αντιστοίχισης οποιουδήποτε μαθησιακού επιτεύγματος. Διευκολύνουν επίσης καθοριστικά μία εκ των βασικών αρχών των Πλαισίων, την δυνατότητα πρόσβασης, μεταφοράς και εξέλιξης των εκπαιδευομένων μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα.⁴

4. Ο όρος πρόσβαση (access) αναφέρεται στην δυνατότητα μέσω της πληροφόρησης που παρέχουν τα Πλαίσια εγγραφής των ενδιαφερομένων σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο για την απόκτηση ενός Τίτλου/Προσόντος. Ο όρος μεταφορά (transfer) στη δυνατότητα των ενδιαφερομένων να αποκτήσουν έναν επιπλέον Τίτλο/Προσόν στο ίδιο επίπεδο με προηγούμενο τίτλο και ο όρος εξέλιξη (progress) στην δυνατότητα εγγραφής για την απόκτηση ενός Τίτλου/Προσόντος σε ανώτερο επίπεδο.

Όρια του Ευρωπαϊκού και των Εθνικών Πλαισίων Προσόντων

Τα Πλαίσια Προσόντων έχουν σχεδιαστεί για να καλύπτουν όλους τους τύπους και τα επίπεδα των Προσόντων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της ανώτατης εκπαίδευσης, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και της γενικής εκπαίδευσης καθώς και Προσόντα χορηγούμενα από φορείς στον ιδιωτικό τομέα ή/και από διεθνείς οργανισμούς.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι τα Πλαίσια δεν απονέμουν Προσόντα. Απλώς τα κατηγοριοποιούν σε επίπεδα και τα περιγράφουν με όρους Μαθησιακών Αποτελεσμάτων.

Στα θέματα της εκπαίδευσης ισχύει καταρχήν η εθνική κυριαρχία αναφορικά με την λήψη των αποφάσεων για τις εκπαιδευτικές πολιτικές. Οι εν λόγω πολιτικές και δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στοχεύουν κυρίως στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και εάν κριθεί αναγκαίο στην υποστήριξη των δράσεων αυτών. Σέβεται όμως πλήρως την αρμοδιότητα των κρατών μελών αναφορικά με το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, την οργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος και την πολιτιστική και γλωσσική τους πολυμορφία.

Τι δεν είναι το Ευρωπαϊκό και τα Εθνικά Πλαίσια Προσόντων

- δεν είναι Πλαίσια που εναρμονίζουν τα Προσόντα και τις προδιαγραφές των Προσόντων μεταξύ των κρατών μελών (αλλά μπορούν να οδηγήσουν στην ανάπτυξη παρόμοιων Προσόντων μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών).
- δεν οδηγούν σε αυτόματη αναγνώριση Προσόντων μεταξύ των χωρών της ΕΕ (αλλά μπορούν να συμβάλλουν στην ευκολότερη αναγνώριση αυτών μέσω των αυξημένων απαιτήσεων που θέτουν για διαφάνεια και ποιότητα).
- δεν επικεντρώνονται στην ταξινόμηση των ικανοτήτων του κάθε ατόμου ξεχωριστά (αλλά μπορούν μέσω των βασισμένων σε μαθησιακά αποτελέσματα - γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες - Περιγραφικών Δεικτών να διευκολύνουν την αξιολόγηση και την επικύρωση δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί για παράδειγμα μέσω της εργασίας και της ζωής).

Πώς λειτουργεί στη πράξη η διαδικασία της αντιστοιχίσης των Εθνικών με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο

Η Σύσταση του 2008 καλεί τα κράτη μέλη να αντιστοιχήσουν τα Εθνικά τους Πλαίσια με το Ευρωπαϊκό ώστε να καθιερώσουν μια σαφή και διαφανή σχέση μεταξύ των επιπέδων των Εθνικών τους Πλαισίων και των επιπέδων του Ευρωπαϊκού. Δεδομένου ότι το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο είναι καταρχήν και κυρίως μια μηχανή «μετάφρασης», τα Προσόντα δεν αντιστοιχίζονται απευθείας σε αυτό. Αντίθετα, αυτά ταξινομούνται πρώτα στα επίπεδα των Εθνικών Πλαισίων και στη συνέχεια τα επίπεδα αυτά αντιστοιχίζονται στα 8 επίπεδα του EQF.

Αυτή η μετάφραση γίνεται όλο και περισσότερο ορατή/γνωστή στους πολίτες με την αναγραφή των επιπέδων του Ευρωπαϊκού και του Εθνικών Πλαισίων στους εθνικούς Τίτλους/Προσόντα.

Κάθε χώρα που επιθυμεί να συσχετίσει τα εθνικά Προσόντα της με το Ευρωπαϊκό προ-ετοιμάζει λεπτομερή Έκθεση Αντιστοιχίσης (Referencing Report), η οποία απαντά σε 10 κοινά για όλες τις χώρες, κριτήρια αντιστοιχίσης.

Η αντιστοιχίση του Ελληνικού Πλαισίου με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων έγινε το Δεκέμβριο του 2015.

Ο ρόλος της Συμβουλευτικής Ομάδας του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων

Η Συμβουλευτική Ομάδα του Ευρωπαϊκού Πλαισίου (EQF Advisory Group) συγκροτήθηκε με την Σύσταση του 2008 και αποτελείται από τους εθνικούς εκπροσώπους των χωρών που συμμετέχουν στη συγκεκριμένη δράση (δύο από τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ένας από τις λοιπές 11 συμμετέχουσες χώρες. Την ευθύνη της Ομάδας έχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία στηρίζεται επιστημονικά από εμπειρογνώμονες του CEDEFOP και του European Training Foundation (ETF).

Ο ρόλος της Ομάδας έγκειται στο να διασφαλίζει την συνεκτικότητα, διαφάνεια και εμπιστοσύνη των κρατών μελών στη διαδικασία της αντιστοίχισης, ρόλος που ενισχύθηκε στην αναθεωρημένη Σύσταση για το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο του 2017.

Η Ομάδα συζητά κάθε Έκθεση Αντιστοίχισης σε βάθος και παρέχει feedback στην υπό παρουσίαση χώρα. Η παρουσίαση και η συζήτηση στοχεύει στην καλύτερη κατανόηση των Εθνικών Πλαισίων και των εκπαιδευτικών συστημάτων των χωρών που συμμετέχουν στην Ομάδα καθώς και στα συστήματα διασφάλισης ποιότητας των χορηγούμενων Προσόντων των παραπάνω χωρών.

Ενδεικτικά κείμενα αναφοράς:

1. Σύσταση του Συμβουλίου της 22ης Μαΐου 2017 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων για τη διά βίου μάθηση
2. Σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων για τη διά βίου μάθηση (2017/C 189/03).
3. Ευρωπαϊκές πολιτικές και εργαλεία στον χώρο της εκπαίδευσης. Η προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στον σχεδιασμό Προγραμμάτων Σπουδών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, Αγγελική Αθανασούλη, Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., EQAVET 2017-2019.
4. The European Qualifications Framework: Supporting learning, work and cross-border mobility -10th anniversary, EC, 2018.
5. Ελλάδα. Έκθεση Αντιστοίχισης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., 2016

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Η δράση υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε., Πρόγραμμα ERASMUS+
(Δράσεις 2018-2020 του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, EQF-NCP).

Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων
και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41,
14234 Νέα Ιωνία, Αττική

Τηλέφωνο: +30 210 2709000
Φαξ: +30 210 2709142
e-mail: info@eopppep.gr